

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/GZ/2005/117

BETREFT: Verkoop van softwarelicentie via school aan leerlingen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 28.10.2005

1.2 Verzoeker

Een personeelslid van het Departement Onderwijs.

1.3 CZB

Een mail van 28 oktober 2005 werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur.

Bij mail van 3 november 2005 is de verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

Bij nota van 24 november 2005 wordt de vraag verduidelijkt.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Een softwarebedrijf wil een nieuwe overeenkomst sluiten met onderwijs. Het is zo dat alle scholen tegen een gunsttarief een licentie kunnen aankopen om software op hun PC's te installeren. Maar de firma wil nu ook een clause laten opnemen waarbij ze via de school licenties wil verkopen aan de leerlingen. De scholen kunnen hun leerlingen tegen gunsttarief een licentie aanbieden als ze dat willen.

De bepalingen zijn als volgt:

- De software van het bedrijf is nu ook beschikbaar voor leerlingen van instellingen met een contract. Leerlingen en leerkrachten kunnen ook genieten van een software-abonnement. Dit kan alleen via de onderwijsinstelling worden aangeboden.

- De leerlingen- en docentenoctie is een eenvoudige manier om ook aan leerlingen en docenten de nodige software ter beschikking te stellen voor niet-commercieel thuisgebruik. Het aanbod van de gunsttarieven geldt dus enkel voor die scholen die van het specifieke aanbod gebruik maken. Leerlingen van scholen die dat niet doen, kunnen niet van de gunsttarieven genieten.

Belangrijk is op te merken dat het scholen zijn die het aanbod naar leerlingen toe kenbaar maken.

- Studenten en docenten verwerven ook na 3 jaar abonnement het recht op een eeuwigdurende licentie. Wensen ze een korter abonnement kunnen ze de software ook uitkopen of dienen ze de software van hun PC te verwijderen.

- De media voor deze optie zijn niet dezelfde als de volumeCD's van de school. De juiste media voor de leerlingen- en docententoptie kunnen via hun AER (Authorised Education Reseller) worden aangekocht of gedownload. Het is dus niet de school die als verkoper naar de leerlingen toe optreedt. De eigenlijke verkopers zijn de zgn. AER, organisaties of verkopers die door de softwarefirma erkend zijn om specifieke licenties te verdelen.

Vragen aan de Commissie zorgvuldig bestuur:

- Is deze clausule geen ongeoorloofde manier van de softwarefirma om via de scholen licenties te verkopen aan leerlingen?

- In welke mate worden hier regels van eerlijke concurrentie gevolgd?

- In welke mate is deze clausule verenigbaar met de reglementering op de handelsactiviteiten die scholen mogen verrichten?

- In welke mate is deze clausule verenigbaar met de reglementering op de reclame- en sponsoringactiviteiten die scholen mogen verrichten?

- Kan het dat er enkel een aanbod gericht wordt aan scholen die zich inschrijven in het specifieke aanbod?

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

5 december 2005, 13u.30

3.2 Kamer

Gemeenschappelijke zitting van de kamer bevoegd voor basisonderwijs en de kamer bevoegd voor secundair onderwijs, de centra voor leerlingenbegeleiding, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Luc Muylaert, Nele Willems, Etienne Becuwe, Jean Dujardin.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

4. ADVIES

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 51.

§4. Een schoolbestuur dat reclameboodschappen toelaat, dient een aantal principes na te komen. Het schoolbestuur waakt erover dat:

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van reclameboodschappen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van reclameboodschappen, behoudens indien de reclameboodschappen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° de reclameboodschappen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° de reclameboodschappen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende het zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art. V.12. Een schoolbestuur dat reclameboodschappen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, toelaat, waakt erover dat :

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen vrij blijven van reclameboodschappen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van reclameboodschappen, behoudens indien deze reclameboodschappen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° de reclameboodschappen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° de reclameboodschappen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

De onderwijsregelgeving stelt dat scholen handelsactiviteiten mogen organiseren voor zover de opbrengst besteed wordt aan onderwijs en verenigbaar is met de onderwijsopdracht.

Bij het voeren van handelsactiviteiten zijn de onderwijsinstellingen verplicht de regelgeving inzake handelspraktijken te volgen, zoals onder meer de federale wetgeving betreffende de handelspraktijken en bescherming van de consument. De onderwijsinstellingen dienen eerlijke handelsgebruiken te respecteren, aandacht te hebben voor de rechten van de klant en onrechtmatige bedingen uit te sluiten.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt op basis van het ingediende dossier vast dat de school niet optreedt als handelaar. De eigenlijke verkoper is de betrokken softwarefirma via erkende verdelers. De scholen wordt enkel gevraagd om het aanbod van de firma bekend te maken bij leerlingen en personeel.

Het optreden van de school in dit dossier is blijkbaar beperkt tot kennisgeving van het aanbod van de betrokken softwarefirma aan leerkrachten en ouders. Dergelijke kennisgeving, voor zover deze op neutrale en objectieve wijze gebeurt, wordt niet als een commerciële reclame bestempeld. Verder zijn de schoolbesturen volledig vrij om een contract aan te gaan met het betrokken softwarebedrijf.

De Commissie zorgvuldig bestuur wenst tocht te wijzen op de onderwijsregelgeving inzake reclameboodschappen. Schoolbesturen zijn verplicht om de leermiddelen en de verplichte onderwijsactiviteiten in het basisonderwijs vrij te houden van teksten en beelden voor reclame. Men gaat men er van uit dat met leermiddelen en verplichte activiteiten datgene is bedoeld wat behoort tot het voor iedereen toegankelijke les- en schoolprogramma.

Leermiddelen en activiteiten die vrij zijn van reclameboodschappen heeft betrekking op al hetgeen in het onderwijsprogramma in ruime zin gebruikt wordt bij het opvoeden en leren: leermiddelen (leerboeken, agenda, geografische kaarten, foto's, folders, brochures, tijdschriften e.a.), didactisch materiaal (video, audio, film, computer e.a.), pedagogische activiteiten (klassenexcursie, groepswork, toneel, e.a.), leslokalen, grondstoffen, onderwijsactiviteiten (lessen, huiswerk, boekbesprekingen, bijlessen e.a).

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt dus dat de samenwerking tussen school en het softwarebedrijf nooit kan leiden tot de aanwezigheid van reclame in de leermiddelen en verplichte activiteiten in het basisonderwijs.

Decretaal is bepaald dat scholen bij reclame dienen te waken over objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school. De Commissie stelt dus dat de school geen commerciële reclamecampagne mag voeren voor het betrokken softwarebedrijf. Elke commerciële reclameboodschap (tekst, foto) die het bedrijf zijn producten of merken onder de aandacht brengen of suggereren is in strijd met de decretale regelgeving inzake reclame.

In het kader van de eerlijke concurrentie kan de school niet verplicht worden om een gelijkaardig aanbod van andere bedrijven zonder meer te weigeren. Verder is het zo dat in dit

verband de federale regelgeving inzake concurrentie en handelspraktijken ter zake geldig blijft voor de scholen en het softwarebedrijf.

De Commissie zorgvuldig bestuur is hierbij van oordeel dat de producten van het softwarebedrijf wel onder de aandacht mogen gebracht worden. Via interne tijdschriften en sobere publicaties kan het schoolbestuur op neutrale en objectieve wijze informatie geven over het bestaan en de verkoopsmogelijkheden.

Het kan daarbij niet de bedoeling zijn dat onderwijspersoneel instaat voor reclame en verdeling van de producten. In dit verband zijn er omzendbrieven inzake planlast (BAO/2002/07 van 17/06/02 en SO/2002/03 van 08/07/2002), waarin gesteld wordt dat onderwijspersoneel moet beschermd worden tegen allerlei administratieve opdrachten buiten het rechtstreeks onderwijsverband.

De Commissie zorgvuldig bestuur vraagt de betrokken schoolbesturen tenslotte overleg te plegen met leerlingen, personeel en ouders over het te voeren schoolbeleid terzake. Het is aan de lokale onderwijsgemeenschap om enerzijds de bijkomende taakbelasting in te schatten en anderzijds de toegelaten omgang met reclame af te spreken.

Brussel, 5 december 2005

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter